Nyugat

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
[illegible]

Megjelenik minden nap, a hétfői ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

XIII. évfolyam 277. szám — Nagyvárad — Vasárnap, 1917 december 2.

A titkos akták.

Ismét megszaporodott azoknak a nyilvánosságra került titkos irományoknak a száma, melyek mindennapfényes és sulyos bizonyitékai lesznek annak, hogy nem mi, hanem ellenségeink voltak a világ békéjének a megbontói.

Hire járt, hogy az orosz kasosz jelenlegi vezérférfiai, a bolseviki kormány, közé fogja tenni mind azokat a diplomáciai titkos levelezéseket, melyek London, Páris és Szentpétervár között folytak a háboru zsákmányának felosztása ügyében. A hir nem bizonyult koszának, mert már tegnap csakugyan hirét vettük annak, hogy az orosz ujságok néhány ilyen iratot leközöltek.

A „Pravda“ cimü tekintélyes lap mindjart az első helyen egy igen érdekes memorandumot közöl „A Konstantinápolyra és a tengerszorosokra vonatkozó egyezmény“ cimmel. Valóban érdekes adatokat tartalmaz ez a kis memorandum. Megtudjuk belőle azt, hogy Oroszország milyen föltételekkel kapja meg Konstantinápolyt és hogy mily módon szándékoznak osztozkodni Anglia, Franciaország és Olaszország Kis Ázsián, valamint azt is, hogy Oroszország teljesen szabad kezet kapott arra, hogy birodalmának nyugati határát miként és hogyan huzza meg az uj Európa térképén.

Hogy ez a határ nem messze vezetett volna Berlintől, Bécstől és a Tiszától, azt élénken el tudjuk képzelni. Perzsia és Afganisztán sorsát is ez az akta dönti el, valamint azt is, hogy Elzászt Franciaország visszakapja ugyan, de a Rajna jobb partján levő Pfalzból egy semleges állam alakitása volt tervbe véve orosz megszálló csapatokkal.

Mindennek a fejében természetesen Oroszország is beleegyezett abba, hogy viszont Franciaország, Anglia és Olaszország is teljesen szabadon határozhassák meg uj határaikat Németországgal és velünk szemben. Szóval szabad rablás jobbról is, balról is, közös megalispedás alul is.

És ezek az urak még merik az erkölcsbiró szerepét játszani és feletorozással kisebbíteni a fórumról, hogy ők a hiu nemzeteket szabadságáért és a német militarismus letöréséért rántották kardot. Az akták világosan mutatják, hogy az egyik kelleten, a másik nyugaton és délen akarta megcsonkitani nemzeti testünket.

Ha ez nem ratli politika, hát akkor az ámitást vezérférfiakhoz nem illő ártatlanok, mint a mai szülött bárány és akkor Lloyd George a XX. századnak legjellemesebb és legönzetlenebb férfia. Az antantnak hála Istennek nem volt alkalma arra, hogy a mi titkos levéltárainkban turkáljon, miként azt mi tettük Brüsszelben, Belgrádban, Cettinjében, Varsóban és Bukarestben, sem nem tápodott egyetlenség közöttünk, hogy valamelyik szövetséges társunk ilyen titkos aktákat nyilvánosságra hozott volna, de ha ez a szerencsétlenség meg is történt volna, ugy nyugodt lelki ismerettel és a legnagyobb határozottsággal állithatjuk, hogy nálunk ilyen vagy ehhez hasonló aktákat és memoárokat nem tudott volna találni senki sem. Mi nem akartunk háborut, hanem ők nyomták markunkba a kardot. És amikor azt két markunkba a kardot. És amikor azt két markunkba fogva rettenetes csapásokat osztogattunk vele nyugat, kelet és dél felé egyaránt, még akkor sem bizuk el magunkat és soha nem ittunk előre a medve bőrére. De nemcsak, hogy előre nem ittunk, hanem még akkor sem gondoltunk egymás között az osztozkodásra, amikor már tetemes kiterjedésü ellenséges földeket, egész országokat tartottunk megszállva.

Az oly sokat felvetett és megvitatott kérdés, hogy vajjon ki terveste és ki késztette elő a háborut és ki a bünös annak felidézésében, immár nem kérdés többé, mert a csak már eddig is nyilvánosságra hozott titkos akták minden kétséget kizáró határozott feleletet adnak erre.

Osztatlan érdeklődéssel várjuk tehát a többi titkos aktak, táviratok és emlékiratok közzétételét is, hadd lássuk már végre egészen tisztán, hogy mennyi véreg ármány és gonoszság főtt a müvelt nyugat nagy nemzetcsaládjának bosszuszomju konyhájára, melynek mindenkori fő fő szakácsa a piros puritán jellemü Lloyd George volt, a ki hamár tudott ugyan — éppen akkor pirult el a mikor vetetlenül igazat talált mondani.

A háborunak nagy a pusztitó és romboló ereje, de kétségtelenül tisztitó hatása is van. Mint a nyári zihar után a lég ugy fog megtisztulni szemünk látása is a háboru viharai után. A háboru előtt csupa szép mutató álarcos emberekkel voltunk körülvéve, de a hosszu háboru fergetege letépte az álarcokat a nyugati kulturának e legnagyobb képmutatóiról és bizonyára más szemmel fogjuk nézni ezentul a müvelt franciát és angolt mint eddig nézték. Meg fogjuk becsülni a magunk igazi kulturáját, mely nem a csillogó külsőségekben, hanem igazán a szivek mélyén az Istenbe vetett föltétlen bizalomban gyökerezik — és a mely kulturának szüz fehér lobogója dicsőségesen állotta ki még a világégés rettenetes viharát is, mig ellenségeink kulturlobogóját, már a háboru első szele a gyülölet és emberietlenség piszkos sarába rántotta le.

Olcsó szőrmevásár MARKOVITS és WEINBERGER cégnél megkezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costümök, aljak és blousok, mig a készlet tart, olcsón árusittatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készittetnek el!

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 16 fillér.

A törvényszéki tárgyalások nyilvánossága.

Egy milliomos bihari földbirtokosnak kasznárja vagy tanácsa 30 liter kukoricát nem használt fel, hogy azt saját sertéseivel megetesse. A kukoricát a gazdájáé volt s el lopták, hogy becsesebb is s megmagadják, hogy a kukoricát tovább is dézsmálja volna az urán. A vádlott mögött évtizedek nehéz becsületben teljesített munkája volt, ennek daczára a bíróság elé került, hiszen feljelentette a gazdája s ő nem tagadott, csak azzal védekezett, hogy ő a kukoricát addig vette kölcsön, míg helyrepótolhatta. Mindegy, az ügy a tárgyalásra került s most ez a szegény ember ki van szolgáltatva a nyilvánosságnak csalódottul.

Két varrólány megsajnál egy szegény asszonyt, aki nyomorog s egy gazdag munkaadójától fát — igen — lop az asszony részére, hogy gyerekestül meg ne fagyjon. Később összeszednek apróbb, nem is nagyon használható, fényűzési cikkeket, rongyokat s hazaviszik. Feljelentés s a két dolgos leány pellengérre kerül.

Egy család, fiatal, a gondatlanul kiutalt pénztárából kivesz néhány koronát. Összevesznek s ő visszaadja a pénzt. Nem is tudja, miért vette el. Már új helyen dolgozik s mikor elítélik, szabadságot kér újabb gazdájától, hogy hazamegy, valójában letölti a büntetését. Ha megirom, elveszti kenyerét s minden kenyéradója megtudja, hogy megtévedt.

És az alkalmazottak szapora esete, akik bizományulnak a gazdájuk vagyonához, holmijaihoz, feljelentik őket, az alkalmazottak ellen fiatalok, a gazda visszavonja a panaszt, de a nyilvánosság mégis megtudja az esetet s a becsületnek fosca. Hát a kleptomániákusok, a gyönge akaraterejűek, a megszédülők egész serege? Mind a pisces kerül.

Nem az a szörnyűség, hogy elítélik őket mert amit az érvényes törvényekben megállapított tilalmak ellen elkövettek, hiszen ha természetes, mert aki vétkezett, az bűnhődjék.

A rettenetes ebben a nyilvános vivisekcióban az, hogy a bűnhődés mellett a nyilvános megbecsülését nem kerülheti ki s megtévedett, mert a tárgyalások nyilvánosságát törvény biztosítja. Senki sem fél a bíró elé kerülni, akár követett el valamely, a *btkv.*-be ütköző cselekedetet, akár nem, hiszen végre is valamely korlátnak kell lenni, amelyen túl a cselekedetek ártalmasak és megtorlandók, de tetejébe sok az a szégyen, amely őt ügyének nyilvánosságra való hozatalával sujtja.

A fiatalkoru bűnösökre nézve már kiterjesztette a nyilvánosságot a rossul alkotott s még rosszabbul alkalmazott törvény, amely nem tesz különbséget kezdő bűnös és megrögzött gonosztevő között, akitől, mint a ragálytól, óvni kell a fiatalságot. Van fiatal korú, aki 15 éves korában 1 évi börtönnel kezdi s 17 éves korára kilencszáz büntetését számolja. És nem kiméletre méltó, hanem nyilvános nyilvántartásra. Erről mégsem szabad irni.

A felnőttekről azokat, akiket talán valamely könyesen vitt a pillanatnyi megtévedésre, ki kellene mondani, hogy az ilyen kezdő kis bűnöst neve nem hozható nyilvánosságra, mert az ránézve, további boldogulására, életére halálos csapás lenne. Ellenben a megrögzött, konok vagy közveszélyes bűnözőknél kötelezővé kellene tenni a birlapi közlést, mert az is egyik védelme a társadalomnak a további fertőzés ellen.

Fel kellene tehát használnai a bíróságokat, hogy a hozandó itéletben azt is állapitsák meg, vajjon a tárgyalás a lapokban közölhető e? S arra nézve a hirlapok felebbezési jogát is biztositani. Becsületsértéseknél pedig csak a sértett fél beleegyezésével legyen közölhető a tárgyalás, hiszen itt fenyegeti az az ebadóság a legbecsületesebb embert is, hogy a vele szemben elkövetett gyalázatos merényletet a nyilvánosság elé viszik s igy köztudomásra hozzák azt, hogy őt pld. megverték vagy meggyalázták, ami helyzetét sokszor lehetetlenné teszi a társadalomban.

A tárgyalások nyilvánossága tiszteletreméltó s elvitatlanul ott, ahol közbűnösökről van szó, például államellenes bűnöknél kösalkalmazottak sulyosabb beszámitás alá eső visszaéléseinél és cselekedetseinél (nem apró vétségeknél) nyereségvágyból elkövetett cselekményeknél, az emberi szabadság elleni bűntetteknél, de nem indokolt azon bűnügyekben, ahol a — bár jogos — magánérdek megsértésének megtorlásáról van szó, mert itt a nyilvánosság gyakran csupán eszköz egy talán nem is egészen jogos követelés gyors behajtására vagy megfélemlitésére a szemben lemoshatatlan szégyent tapasztani arra, aki — mert ember — bekerült valamely ügyébe.

Van rá egy jellemző esetem. Egy vidéki asszony barátnője megbizásából a vásárról hazavitt egy csomagot s azt átadta egy orosz fogolynak. A fogoly a csomagban levő térkép segitségével megszökött. Fogolyasok tetés miatt került az asszony a bíróság elé, ahol a volt tanácselnök igy szólt hozzá:

— Magának viszonya volt a fogolylyal.

— Nem volt, mondta az asszony, higyjen nem is ismertem, a csomagot csak rámbisták s én elvittem a fogolyhoz, akinek a barátnám volt a szeretője.

Azután jött egy sor, hasonló faggató kérdés.

Ha én ezt annak idején igy, mint most, vagy még részletesebben megirom, s nevet is közlök, ez az asszony nem maradhatott volna többé a falujában, hiszen nem azt nézték volna, mit felelt ő a vádakra, ha nem csak azt, mit mondott a bíró, mert a *biró mondta*.

Van esetem, mikor a sértett, hogy ha már nem is tudja elitéltetni a vádlottat, a fejszecsapást megmentse, a legképtelenebb gyanusitást mondotta el róla, hogy belekerüljön az ujságokba, a nélyeknek örökösen résen kell lenni, hogy az ilyen eseteket kikerüljék s eszközül ne szolgáljanak mások becsületének kisebbitéséhez.

A törvényszéki tárgyalások nyilvánossága megerősitendő, fentartandó s a hirlapi közlétel, mint büntetési eszköz, bevezendő a törvénybe. De ott, ahol indokolt, bírói itélet mondja ki, hogy az esethez a nyilvánosságnak nincs köze, mert az a vádlottat mértéken felüli sujtaná.

Hadikölcsön jegyzések.

A nagyváradi 1. sz. képtelen jegyzései a VII. hadikölcsönre.

A nagyváradi 1. sz. káptalan a VII. hadikölcsönre 2.000,000 K-t jegyzett és pedig 1 milliót saját törzsvagyona részére, 1 milliót a felügyelete alatt álló alapitványi pénztár részére. Ezenkivül az egyes kanonokok is jegyeztek 210.000 K-t.

*

A Nagyváradi Takarékpénztárnál a VII-ik hadikölcsönre már eddig több mint öt milliót jegyeztek.

*

A Sebes Körös viszszabályozó és ármentesitő társulat igazgatósága elhatározta, hogy a hetedik hadikölcsönre 2 millió koronát jegyez.

*

A VII ik hadikölcsönt propagáló városi bizottság külvárosi körzete f. hó 28-án nyilvános értekezletet tartott az Aradi-uti Neumann vendéglőben Pásztor Ferenc elnöklete alatt, aki az értekezletet megnyitva a jelenvoltak előtt ismertette a hadikölcsön hazafias célját és annak kitünő jövedelmezőségét. Ezután Balogh Dénes biz. tag szólalt fel és a külvárosi polgárok mindenkori hazafiasságára hivatkozva, felhivta a jelenvoltakat a hadikölcsönjegyzés megkezdésére, majd Nosz Gusztáv tanár és Markovits Jenő lelkesitő hangu beszédei után a jegyzéseket megkezdték, a jelenvoltak 33,000 koronát jegyeztek le.

A külvárosi körzet megkezdett hazafias munkáját a legintenzivebben folytatandó, *Pásztor* Ferenc elnöklésével megalakitotta az ottani bizottságot a következő tagokból: Balogh Dénes, Borbély Mérton, ifj. Fasekas Zsigmond, Fischer József, Glück Józsefné, Markovits Jenő, Nosz Gusztáv, Rosenberg Márton, Schwartz Antal, Varró Béla, Weisz Sámuel és Zsigmondovits Géza.

A külvárosi körzet ma, vasárnap délután 3 órakor a Szabó Pál-féle Tanaszi-vendéglőben — Vitéz-utca — értekezletet tart, amelyre az összes külvárosi hazafias polgárok megjelenését kéri az elnökség.

Fekete Ernő „Diana“ illatszertára

december hó elején

Bémer-tér 3. szám alatt (Flegman áruház közelében) megnyillik.

„Engedjétek hozzám a kisdedeket.“

(Az ártatlanság Isten kezében.)

Pálffy Béla előadása a Népszövetség adventi estéjén.

Hölgyeim és Uraim!

Az emberben mint leküzdhetetlen óhajtás él a vágy a szépség után, az élet szépségei iránt. Lankadhatatlan a vágy, mert az ember akármit áldozni tudna, hogy pillanatokra is része lehessen abban, ami magasztos, ami több a mindennapinál. Az emberek képesek bármit megvonni maguktól, csak hogy elmehessenek a szépség forrásához. Az egyik elmegy a tengerhez, hogy elmerüljön a végtelen nagyság szemléletében s hogy érezze a végtelen harmóniáját. Felmegy a magas hegyek csúcsaira, a magasba, ahol csak Ő van és az Isten. A másik építőt szervez és elmerül annak szépsége szemléletében, könyvtárat gyűjt, hogy együtt élvezze a szellem szépségét. Az egész világ szellemi kincse, amiért érdemes volt élnia az emberiségnek, belefér egy-két mustumba és képtárba.

Ha valaki az emberek közül egy szikrát kap az Istentől, a szerencsétlen szikráját, attól megtiltatva művészit fog alkotni. De a mester tőlve van az anyagban s törekvése arra irányul, hogy kihozza abból a művészi tartalmat a művésznél mulékonyabb az anyag, mert az csak annyit ad neki, amilyen megegyiti vánul látni tudása. Akár aranyat, akár durva követ vesz kezébe: műremek lesz belőle, melyet esztendőkön át művészi emlékként őriz az emberiség. Most, mikor arról van szó, hogy elpusztuljanak Velence műkincsei és Rheims világhírű székesegyháza, az egész emberiség szíve sajog a vesztes helyeken, mert ezeket a műkincseket az egész emberiség közös kincsének tudják, mert ezekbe a művekbe bele van lehelve az emberi szellem egy része.

Mit tesz a művész? Amit az életben lát, azt igyekszik megrögzíteni. Az életet másolja. De kinek van annyi pénze, hogy végigjárja a világot, hogy elvesse a világban az elszórtan megjelenő részeit az egész emberiség tulajdonában megjelenő művészi tudásnak? Hogy elvesse mindezt, ami nagyszerű az ember létrehozott, hogy megfürödjön esztendőkig tudásában? És mindezt együtt véve is csak csekélység, ami művészileg az egész emberiség alkotott.

Az egyes művészeknél pedig mennyivel nagyobb az, ahiből csak egyetlen szikrát kapott a művész: a mindenen művészeknek legnagyobbja az Isten, Aki télen hópehellyel mint egy fehér vászonnal teríti le a földet és a fehér vásznát úgy hasítja végig a nagy térségeken, hogy úgy látszik, mintha tündérpalást borítana be halmot és mezőt. Tavasszal pedig elvonja a leplet s a elvárfuvatagság megeszi a szikla kőfalainak repedéseiből is virág tör ki. Ebből a nagy művészetből csak részletet ad a művész. Ő csak az anyag egy darabját, Isten azonban az egész világot teszi szeppé. És mikor a minden anyag felett álló: az ember veszi a kezébe s ebből alkot művészit. Kisebbet veszi a gyermeket, az ifjút, a férfit és az öreg kornak omlatag követ s mindezekből egyformán dicső műveket alkot, melyeket elhelyez az élet legnagyobb művében: a magas menyországban.

Egyik ilyen alkotását az Istennek akarom bemutatni itt. A mű anyaga egy gyermek, törékeny anyag. Kis gyermek az, akiből Isten hatalmasat alkotott. Egy gyermek akitől csak azt várjuk, hogy meneklyegjen a éljen gondtalan örömben. De ha az Isten veszi a kezébe azt a törékeny anyagot: csodán hőst alkot belőle. Százszor nagyobb hőst

ja[illegible]unk elrabolni ebből a gyermekből, mint a harctér hősei. Szent Tharcisius életéről akarok beszélni. Az ő életével megmutatta Isten, hogy mit tud egy gyermek életébe, ebbe a rövid arasznyi létbe belezsúfolni.

Első képek: Szent Tharcisius arcképe. A martír anya. Az anya és gyermeke. Római nők csoportja. Angyalok kara. A pogány fiuk csoportja. Mária, a menyek királynéja.

A történet, amit elmondani akarok, Istrajza Tharcisiusnak. 207 ben, Valerián császár üldözése[illegible]ekor történt. Tíz éves gyermek volt a kis Tharcisius, aki nem tudott egyebet csak szeretni. A gyermekvilágnak, annak a messzeségnek egy kis katonája volt ő. Az ebben a világban előkre csak az van a világon, amit ő elképzelnek.

Egy üveg darab a gyermek kezében kincs, mert azon keresztül ragyogni lát mindent. A gyermek a saját maga alkotta világban él, melynek a hősa ő maga. Mesevilág és, s a mesevilág egy kis lovagja minden gyermek. A szülő elgondolkozik azon, hogy mikor kezdi majd gyermeke a durva valóságban látni a világot. Ebben a korban volt Tharcisius, a kis miniatrans fiu.

Anyja megtanította, hogy az élet nem rózsákból áll, hanem itt kövekbe ütközik. De van egy más világ, ahol szép minden. Ahol jó és szent minden: az Isten országa.

Ebből az országból küldte el egyszülött fiát, mert úgy szerette a világot, hogy egyszülött fiát adá, aki itt is maradt közöttünk az oltáron, hogy megerősítsen nagy fájdalmainkban. A kis gyermek ragaszkodott Krisztushoz s elvágyott a katakombákba, hol a keresztények istentiszteleteket tartottak. Vasárnap volt, a pogány fiúk iskolaidejük közül. És a kis fiu ment a templomba s nem tudta, hogy a templomba ér-e, vagy a cirkusz porondjára vadállatok elé.

A császár kiadta rendeletét, hogy ki kell irtani a keresztényeket a Callixtus pápa behúzódott a katakombákba s innen kormányozza az egyházat. Tharcisius megkérte édesanyját, hogy engedje el, hogy szolgáljon a pápának.

Mindene volt az édesanyjának a csodás, szépen fejlődött gyermek, akit mindenki szeretett. Az anya elbocsátotta kis fiát a martír halálba.

Ezt a jelenetet ábrázolja az élőkép: a búcsuzás.

Az üldözés kitört. A császár előtt az volt a kedves, aki uj kínokat tudott kitalálni a keresztényeknek részére. A kínok uj nemét találták ki, melyek mélyen vágtak bele a keresztenység testébe anélkül, hogy meg tudták volna benne ölni a lelket.

Csoportos ól fogták el a keresztényeket, akik oltárszínlőt tartottak a szomoru fogságban a legkínosabb halálra szánva. S a katakombákból társaik elküldték az Ur testét a halálra szánt testvéreinek erősítőül a győzelmes halál előtt. Aki vitte bonsájuk az Ur testét, el lehetett készülve hasonló sorsra a megis vót, aki elvigye Szörnyű kínokról jött a hír. Azok a megépített hullák, a martiroktes el, amiket a katakombákba hoztak eltemetni, retlenetes kínokról beszéltek. Csontjait összetörve, husuk szétmarcangolva. Megborzadt mindenki a rómaiak istene. Ezek mindennél hangosabban hirdették, mit kell szenvedni annak, aki hű marad Krisztushoz. A fogságból jött a fogolyok [illegible]rése a pápához: Erőre van szükségünk, küldjétek el az Ur testét, hogy ereje megerősítsen bennünket a kínos halál előtt.

A pápa esténként a gyülekezeten: ki lesz, aki elvigye az Ur testét testvéreinek? s a keresztények lehajtották fejüket. Ekkor egy kis gyermek szólalt meg: elviszem én. S elvitte azután nap nap után. Egy nap, mikor az oltáron volt a Legszentebb, pogányok törtek a katakombába a pápa miséjén éppen a konszekráció alatt.

Megölték a pápát, aki vérében bukott az oltár elé. Csak a miniatrans fiu maradt meg, a kis Tharcisius, aki magához ragadta az oltáriszentséget s elmenekült vele. Elvitte az Ur testét martir testvéreinek. Vigyázva vitte a oly mély áhitatba merülve, hogy a utcai pogány gyermekeknek feltűnt a gyermek, akinek áhitatos arcán megláttszott, hogy imádkozik. Feltűnt nekik, hogy valamit nagyon félve rejtegat. Összeugrattak egymás közt: vegyük el tőle! Hozzá léptek: jöjj játszani velünk! „Most nem lehet, majd később“. „Te viszel valamit, amit a keresztények oly szentnek tartanak. Add ide!“ Tharcisius összetette kezeit szivén s úgy állt a dühöngők előtt, felnézett az égre s könyörgött, hogy Isten óvja meg a meggyalázástól egyesülött fiának testét. Nem birták elvenni tőle s azért halálra kövezték.

(Élőkép: a megkövezés!)

A gyermek fél a sötétségtől is, a kis fájdalom is elviselhetetlen neki. Ilyen gyermek volt Tharcisius is. Látta, hogy kövekkel rohannak fel üldözői, akik irgalmat nem ismernek.

Tudta, hogy a halálos ütések nagy fájdalmat okoznak és nem volt körülötte senki, aki védje. Egyedül állt a vad bohócok között s volt erő benne, hogy megálljon bátran. A hit adott erőt neki. Lehajtotta fejét úgy fogadta a csapásokat. Agyonverték. Katonatiszt jött az utón, aki keresztény volt. Ez felvette a testet s elvitte az édes anyához.

(Élőkép: A viszontlátás.)

A kis martir a halálban is hű maradt. Mindent elkövettek, hogy elvegyék tőle a keresztények nagy szentségét, de mintha a halálban is: érezte volna, hogy a Krisztus testének védelme van rá bízva, hogy meg ne gyalázhassák: a halott összeszorította kezét.

Mikor anyjához elvitték a gyermek holttestét, akkor is görcsösen összefonódva volt a két keze s nem tudták szétvenni. Csak anyja előtt nyílt szét a karja s egyik keze felmutatta az Ur testét.

A gyermek egy kis anyag, sőt volt Isten kezében a mégis milly remekművet tudott alkotni belőle: szentet, aki nem fél meghalni Krisztusért. Hosszu idők, századok multak el azóta, sok nagy hadvezér neve elfeledett, a 10 éves gyermek most is ott van oltárainkon s tisztelettel vesszük körül ma is Szent Tharcisiust, az első áldozók védőszentjét, akit halála után csodákkal tüntetett ki Isten. Lelke felszállt a mennybe, kis angyalok vitték oda a Boldogságos Szűzhöz, aki átvette tőle a tisztán megőrzött Oltári Szentséget s anyai kebelére vonta a gyermek szentet.

Ezt ábrázolja az utolsó élőkép: a szent glorifikációját.

Legujabb fűzőket legolcsóbban Reisztenbaum Juliskánál lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827. ::

* 1—2 egyes szobák a Zöldfa épületben kiadók. Értekezhetni ugyanott.

A kenyérdrágulás az élelmezési bizottságban.

Tegnap egy rövid kommüniké jelent meg a lapokban, amelyben *Lukács Ödön* főjegyző értesíti a közönséget, hogy a kenyér maximális árának felemelését engedélyezte. A kenyér árának felemelése ügyében tegnap délután ülést tartott a közélelmezési bizottság amely behatló tárgyalás alá vette a város közönségének kenyérrel való ellátását.

A közélelmezési bizottság ülésén Szép Ilsely Sándor elnökölt.

Lukács Ödön főjegyző előadta, hogy a pékek már hónapok óta állandóan panaszkodnak, hogy a kenyérárak mellett a sütésre ráfizetnek és az életben volt árak mellett nem voltak képesek ellátni a közönséget. Ennek következtében — folytatja a főjegyző — a kenyér maximális árát 4 fillérrel emelték.

Schwartz Izidor szólott először a tárgyhoz és kívánja, hogy olcsó kenyeret adjanak a népnek. Kelen Béla szintén arra az álláspontra van és kifejti, hogy a pékek részletes árakat kérnek a kenyérsütésért, amelynek békében 12 filiér volt az ára, most pedig 1 korona. Minden eszközzel meg kell akadályozni a kenyérrussorát.

Dr Katz Lipót hosszabb beszéd keretében foglalkozik az általános drágasággal. A városnak kenyérgyárakat kell létesíteni, mert csak ezekkel lehet megakadályozni a kenyérrussorát. Dr Poppar Ákos azt indítványozza, hogy a kenyér árát ne emeljék, hanem a pékeknek adják olcsóbban a lisztet.

Lukács Ödön főjegyző indítványozza, hogy a kenyér árára vonatkozólag kérjenek információkat más városokból. Kijelenti, hogy a városi kenyérgyár felállításával fog foglalkozni fog és abban az esetben, ha a pékek ujabb emelésekkel állanának elő, a gyár ügyébe helyezése iránt intézkedni fog. A kenyérsütés árát maximálni fogja.

A bizottság tudomásul vette a főjegyző előterjesztését és a jövő héten ülést tart, hogy a kenyér árának végleges megállapítása ügyében határozzon.

A szatmármegyei főispán ügye ujra a képviselőházban.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ülését délután fél 4 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök.

Az elnök bejelenteste, hogy Gündisch Guidó és Landauer Béla sürgős interpellációt jegyeztek be, Nagy Vince pedig személyes kérdésben napirend előtti felszólalásra jelentkezett.

Nagy Vince napirend előtt felszólal. Vádolja Tiszát, hogy igazságtalanul vádolta meg a szatmármegyei főispánt, akinek azóta úgy Szatmár város, mint Szatmármegye közönsége bizalmat szavazott.

Tisza kijelenti, hogy vádjait jelenleg konkrét módon bizonyítani nem tudja, azonban az adatokat olyan helyről kapta, amelynek szavahihetőségében szó sem férhet. Utánajár a dolognak, s amennyiben mégis tévedett volna, rajta lesz, hogy megfelelő módon elégtételt nyujtson a megvádolt főispánnak.

Ezután háromszori olvasás után elfogadják a boritaladóról és az Osztrák-Magyar Bank hadinyereségadójáról szóló törvényjavaslatot.

Springer Ferenc előadó beterjeszti a konzuli birásokodásról szóló törvényjavaslatot, amelyet először általánosságban, azután részletében elfogadnak.

Az általános tárgyalásnál *Grecsák Károly* felszólalt, aki javasolta, hogy a konzuli birásokodás székhelyéül Budapestet, Bécset és Konstantinápolyt jelöljék ki. Az első öt évben Budapest lesz a székhely.

Ezután áttértek a sürgősi interpellációkra.

Gündisch Guidó Erdély cukor és petroleum ellátása, valamint a vetőmag szétosztása tárgyában interpellál.

Mezőssy földmivelésügyi miniszter kijelentette, hogy gondoskodnak a vetés megfelelő, sőt még jobb, mint a tavalyi.

Landauer Béla interpellációjának tárgya, hogy a Baranyamegyei Takarékpénztárra bizták az egész Baranyamegye élelmezését. A bank uzsorásodik a közönséggel, magas árakon juttatja az élelmet a lakossságnak.

Ugron Gábor kijelenti, hogy azt ő is helyesli, hogy a bankra nem lehet bizni az élelmezést.

Tisza István a Landauer beszédjének a munkapártot érintő megjegyzéseket és vádakat tartalmazó részét visszautasítja.

Ülés vége fél 6 órakor.

Lukács Ödön nyilatkozik az aradi támadásra.

Nagyvárad közélelmezésének hamis birálata.

Egyik aradi lapban közlemény jelent meg b. *Exterde* Kálmán ottani városi főszámvevő állitólagos nyilatkozata alapján, amelynek egyes tévedésen alapuló részére *Lukács Ödön* polgármesterhelyettes a következő nyilatkozatot adta ki:

Olvastam azt a nyilatkozatot, amelyet az aradi lapok báró Exterde Kálmán főszámvevő ur szájába adnak. Nem gondolom, hogy a hirlapi közlemény hűen tükrözné vissza a főszámvevő ur nyilatkozatát, mert nem tételezhetem fel, hogy a főszámvevő ur, nem tárgyilagos nyilatkozatával akarná Arad közvéleményét foglalkoztatni.

Tarcsa a nyilatkozat azon része, hogy Nagyvárad városa a havi 67 vagon lisztkontingens dacára most is csak a mult évi leszállitott lisztadagokat szolgáltatja ki. Megnyugtathatik róla bárki, hogy az éjjeli nehéz testi munkások részére napi 400 gramm, a neppali nehéz testi munkások részére napi 350 gramm, a munkások családtagjai részére napi 280 gramm és az egyéb ellátandók részére napi 240 gram lisztet szolgáltat ki a városi közélelmezés. Ez adatokkal én nem látom kielégitőnek Nagyvárad város lakossának lisztszükségletét és éppen ez okból már több alkalommal nyomatékosan körülmeztem az Országos Közélelmezési Hivatalt a havi lisztkontingens felemelését.

Tarcsa a hirlapi közlemény azon állitása is, hogy a városnak minden kilogramm nulláliszttu 21 filiér hasznot van, a város részére már a Hadiüzemény részvénytársaság mótermázsánként 135·50 koronájával számolva a mulláliszttel. Ez a jövő vasuti fuvar, összeállitás, zsákolás, pénzkezelés, zsákmegtérités és zsákcsapolás címén 6 korona 4 fillér. Számitásba kell venni ezenkivül a detail árusitás költségeit is, igy kitünik, hogy hasznon alig 5 százalék. Mintán pedig a legtöbb hasznot éppen a luxus lisztnél számitja fel a város, kötelességem, hogy a lisztkontingensnél a legcsekélyebb üzleti nyereségre dolgozzék. Tendenciózus tarcsa azon állitás, hogy a város havonta 107.000 koronát kapna 67 vagon lisztnél. Ez csak azon feltétel tévedésen alapszik, hogy a cikkért az egész havi lisztet kullás fejjából vették volna. A város hasznot mindössze 18 ezer korona havonta. Megnyugtathatom a cikknek azon részét, hogy az esetben hogyha a lisztnél elért hasznot más cikkeknek olcsó áron való árusitásával előálló veszteségek fedezésére fordítanák Aradon is, mint ahogy ezt Nagyvárad teszi és amiben itt a város közönsége nagy hasznát látja, akkor Aradon sem lenne a közönség elégedetlen, mint ahogy Nagyváradon nem is.

Sajnálattal állapitom meg azt is, hogy Nagyváradon 14 korona a zsir kilogrammjának ára, holott Aradon tömegesek értek a polgármestert, mert a zsir árát 12 koronára emelte. Mert lehet ugyan, hogy a zsir ára Aradon olcsóbban van maximálva, mint Nagyváradon, de kérdés az, hogy az olcsóbb áron kapja-e a közönség azért, árusitja-e a város zsirral az egész város közönségét, mint ahogy ezt Nagyvárad városa tette. Nagyvárad nem a létezőnek dolgozik, hanem a való életnek. Nem alacsony árak megállapitásával látja megoldottnak feladatát, de szabályozott árak mellett élelmiszikkek szolgáltatásával.

Tendenciózus Nagyvárad élelmiszerállapotainak oly humiliálása is, mely szerint Nagyvárad jobb élelmezési viszonyai a bőséges és dus terménynek volnának betudhatók, mig Arad város élelmiszerhiánya a városi környező földek silány kopárságának következménye. Mert hiszen köztudomásu, hogy Biharmegyében két év óta oly inséges és rossz volt a termés, hogy még a vetőmagot sem hozta ki és még a termelők is hatósági ellátásra lettek utalva.

Az, hogy Nagyváradon már elviselhetetlen a drágaság, ez szolgáljon Arad városának előnyére, mi nem irigyeljük tőle. Hogy azonban tényleg kedvezőbb-e a helyzete, azt nem a maximális árak összehasonlitásából lehet megállapitani, hanem abból, hogy van-e élelmiszer és mily áron lehet azokat kapni. Ha azt hiszem ez az összehasonlitás legkevésbbé sem fog Nagyvárad város hátrányára szolgálni.

A tej árakat azért kértük a Budapestre nézve megállapitott tej árakhoz hasonlóan megállapitani, mert a termelést fokozni akartuk és azt nem az olcsó maximális árak megállapitásával akartuk elérni, hanem arra törekedtünk és törekszünk is ma is, hogy tej legyen.

Ás a nyilatkozat pedig, hogy Nagyvárad még mindig a hatósági üzleteknél tart, holott Arad már a kereskedők utján, végül a közellátást rendkivül nagy, mert az nyilt bevallása annak, hogy a hatósági kenyér elől esküdt mondott. A lapok közölték is, hogy Aradon a hatósági boltok deficitel dolgoznak és a közönség igényeit nem elégitik ki.

Ha erről kritikát nem mondok, miután Arad város polgármesteréről és tisztikaráról nagyrabecsülöm és bizalmat veszem, hogy a közügyi versenyüzemeket gazdaságosan és célszerüen rendezik be és igyekeznek kitünő feladataikat sikeresen megoldani. A leadott nyilatkozat azonban azt a látszatot kelti, mintha a város közélelmezése kitünő elvjének nem felelt volna meg. A nyilatkozat öpen nem tárgyilagos kritikájával én nem azonosithatom magamat. A város törvényhatósági bizottságának már több izben hozott határozata igazolja, hogy a hatósági boltok a hozzájuk füzött várakozásoknak megfeleltek és ilyképen egész természetes azoknak további fentartásához ragaszkodni, hogy a közönség legtöbb élelmiszikkeit a megállapitott fogyasztási árak mellett feltétlenül megkapja.

A város közönsége a tanu, hogy a hatósági üzletek előtt nem kell esőben és sárban órákhosszat áczorogni, hogy valamit kaphasson, habár népesek is az üzletek. Csak a hatósági üzletek előtt van némi tor-

lódás, ennek pedig az az oka, hogy a százezer lakosu város bus- és szénellátása is a mi gazdaságunk vállaira nehezedik és ily nagy forgalomra gyorsan be nem rendezkedhettünk. A fő mindenekelőtt az, hogy a közönség a hust és szalonnát a maximális áron megkapja és így az ácsorgás itt is felesleges. Mi tudjuk, hogy vannak hibáink, a kritikát szívesen is vesszük, el is ismerjük, hogy sokkal más város fulhaladhatna bennünket, azonban tárgyilagos kritikára számítunk. Előrehaladásunkat ezt talán csak megérdemelhetjük.

A németek sikeres ellentámadásai nyugaton.

Berlin, december 1. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Rupprecht bajor trónörökös vezérkarában nagy hadcsoportja. Flandriában a tüzérségi tevékenység a mérsékelt határok között maradt. Arrastól délkeletre tovább tartott a fokozatos tűzelés. A Cambray melletti csata tegnap ismét nagy hevességgel fellángolt. Állásaink megjavítása céljából indított ellentámadásaink teljes siker mellett járnak. Igen heves tüzérségi és aknavető tüz tört ma ránk gyalogságunknak az ellenséges vonalakban Noyuvre és Bourlon között és Fontainetől és La Folleből kiindulva az ellenséget Graincourt, Anneux és Captaly falukba vetettük vissza.

Csapatainak Banteux mindkét oldalán a Schelde felé rohammal előnyomulnak a folyó nyugati partján fekvő magaslatokat, áttörték az első ellenséges vonalakat és elfoglalták Conillux Villers és Gnitain falvakat. A makacsan védekező ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Négyezer angolt elfogtunk és több üteg esett zsákmányul. Az ellenség ellentámadásait, melyeket páncélos gépkocsik és lovasság bevetésével este Gonnelieux ellen indított, nagy veszteségei mellett összeomlottak. Az erős tüzharc a csatatéren egész éjszaka tartott.

A német trónörökös hadcsoportja. A Maas keleti partján a tüzérségek tevékenysége időnkent erős volt. Báró Rechtbofen százados hatvanharmadik, Klein hadnagy huszonhetedik légi győzelmét aratta.

Keleti harctér és Macedónia.

Nagyobb harci esemény nem volt.

Olasz front.

Az olaszoknak a Monte Pertican ellen intézett támadásai meghiusultak.

Ludendorff, első főkvartélmester.

A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Monte Pertican olasz előretöréseket visszaverünk.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Délkeleti harctér.

Albániában Korcstól nyugatra albán csapatok nyomban megindult ellentámadásokkal megbuktattak egy francia támadást.

A vezérkar főnöke.

Megérkeztek az orosz parlamentairek.

Az első tárgyalások Oroszországgal.

Budapest, december 1. (Saját tudósitónktól.) *Haparandából jelentik: Tegnap délelőtt 11 órakor megkezdődtek a tárgyalások a fegyverszünet megkötése céljából. A népbiztosok tanácsának felhatalmazásából Vladimir Nasore huszárhadnagy, az 5. hadosztály katonai tanácsának tagja, dr Sagulovics Mihály és Mercu György zászlós parlamentairek a német főparancsnokhoz fordultak megbizatásuk értelmében: A parlamentairek tartoznak megkérdezni a német főparancsnoktól, hajlandó-e szintén parlamentairekei kiküldeni azzal adott meghatalmazással, hogy a fegyverszünet megkötéséről tárgyaljanak a béketárgyalások megindulása céljából. Ha a német főparancsnok ezen ajánlattal egyetért, jelölje ki a helyet, ahol a két fél meghatalmazottai találkozzanak. A parlamentairek eljárásának eredményéről eddig még nem érkezett jelentés.*

Ma tárgyalunk a végleges fegyverszünet megkötéséről.

Budapest, december 1. (Saját tudósitónktól.) Rotterdamból táviratozzák: A Daily Telegraph jelenti Pétervárról:

Krylenko főparancsnok jelentette a kormánynak, hogy a hadviselő felek megbizottai december 2-án, vasárnap összeülnek, hogy megkössék a végleges fegyverszünetet.

Ugyanakkor a kormány ujra felszólitja a szövetségeseket a békeprogram elfogadására és az általános fegyverszünet megkötésére.

A Düna és a Vilna vonalon folynak a tanácskozások.

Budapest, december 1. (Saját tudósitónktól.) Londonból táviratozzák: A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Oroszországnak a fegyverszünet megkötésére küldött megbizottai jelentik, hogy a központi hatalmak megbizottaival holnap délután találkoznak a Düna és a Vilna vonal mentén.

Az antant már számolt Oroszország elvesztésével.

Budapest, december 1, (Saját tudósitónktól.) Rotterdamból jelentik: A Matin szerint az antant már számolt azzal a gondolattal, hogy Oroszországot, mint szövetségest elveszíti és elkésült arra, hogy a háborut nélküle folytatja. Mindjobban fokozni kell az áldozatokat, még nem lehet tudni, hogy Németország miként fogja felhasználni a felszabadult csapatokat. Valószinü, hogy Hindenburg tábornok tavasszal nagy csapást készül mérni Franciaországra.

Az orosz hadsereg elfogadta a fegyverszünet ajánlatát.

Budapest, december 1. (Saját tudósitónktól.) Rotterdamból jelentik: A fegyverszünet ajánlatot a halálfejes légi kivételével valamennyi formáció elfogadta. A maximalisták hatalma mindantalan erősödik. A Kievbe és a főhadiszállásra vezető vasutvonalakat a kormány ujból kiépitette.

A volt orosz hadügyminisztert letartóztatták.

Budapest, december 1 (Saját tudósitónktól.) Haparandából jelentik: Szeremiszov tábornokot, a volt orosz hadügyminisztert letartóztatták és átkisérték a Péter Pál erődbe.

Seidler nyilatkozatát megküldték Oroszországnak.

Bécsből jelentik: Seidler miniszterelnök a reichsratban tegnap tett nyilatkozatát drótlan távirón megküldötték Oroszországnak.

Bontják a templomok tetejét.

Már ezüst a békenap sugárnyalábjain, mely fölvilágítani az emberiség a szörnyű tévedéséből, amelybe ellenségeink a világot félrevezették, de a háború pontosan működő apparátusa a megszokott módon dolgozik, rendületlenül szórni az anyagot, mert ki tudja, hogyan végződik az egész s ha az orosz fronton sikerül is a rég várt és kívánt béke, ezt nyerjük hatalmas ellenségeink a Nyugaton?

A harangokat már elvitték s most a templomok réz tetejére kerül a sor. Minő hatalmas erőt képviselnek a szentegyházak, hiszen még a tetejük is növeli ellenállásunkat, védelmi erőket a miénket megkettőzni akaró elszánt ellenség pokoli támadásával szemben!

A templomok vörösréz tetejét is megkezdték bontani. A bizottság, amelynek Hohenhaar Emil műszaki tanácsos a vezetője és Kondorossy Kálmán aradi műépítész a főügyelője, Temesvárt már lemondotta a vörösrézről a templomokról. Két vagonnal vitték el a hadseregnek a drága és nélkülözhetetlen anyagot, természetesen megfelelő kárpótlás mellett.

Kilenc vármegyére terjed ki a bizottság működése s második állomásuk Nagyvárad, azután Biharmegye nagyobb községei: Mezőtelegd, Élesd, Belényes, Vaskóh, Margitta, Berettyóújfalu, Mezőkeresztes, Derecske, Biharnagybajom, Sárrétudvari, Hosszúpályi, Debrecenbe és Hajdúnagyállomásra mennek, majd Aradra s innen tovább.

Nagyváradon a görög katholikus székesegyházon kezdték a tető felbontását, ami könnyen megy, mert a rezet négyszögletes darabokban erősítették fel s így is bontható le. Innen 70—80 métermázsa vörösrezet várnak, míg a római katholikus olasz plébánia templomáról, mert vékonyabb a réztető, körülbelül csak 14 métermázsát.

Sorra kerülnek ezután a g. kath. internátus templomtetője, a r. kath. székesegyház tetőzete s az olasz temető, ahol az Echenelle-, Markovits és Rimanóczy mauzoleumokról szednek le 140 négyszögméter rezet, körülbelül 600 kilogrammot.

A templomokat természetesen ideiglenes tetőzettel látják el és pedig vagy pala-, vagy zsindelyfedéssel.

A munka megindult s az egyháznak szívesen adják oda, amit adhatnak, hogy e véres, ránk erőszakolt, az isteni parancsok és hittanokkal ellenkező háborút minél gyorsabban befejezhessük. És a tetőbontás nem a pusztulás jele, hanem egy jövendő jobb, vallásos és erkölcsös, Istenben bízó korszak kezdete, amikor az egyháznak erőt, kitartást és hitet adnak az emberekben szívébe és fegyvert a megtámadott nemzetek kezébe.

A Mária-Kongregációk ünnepe.

A premontrei főgimnázium Mária-Kongregációja igaz lelkesedéssel és buzgósággal óhajtja a keresztény katholikus világ menynyei Királynőjének ünnepét: megszentelni a szent testvéri szeretetiel hívja meg a kongregációkat dec. 8-án reggel 8 órakor a premontrei templomban tartandó közös szent áldozásra, amikor a szent misét és a szent beszédet *Grócz* Béla nagyprépost mondja.

Délután 5 órakor a Kath. Kör Szent Lászlő termében ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Pápai és nemzeti himnusz; énekli a főgimn. ifjúság vegyes kara a honvédzenekar kíséretével.

2. A kereszténység és korunk; megnyitó, mondja Mányi Sándor VIII. o. t., a kongregáció prefektusa.

3. Resch: Ave Maria (A-dur) énekli az ifjúság férfikara.

4. Schumann: Bölcsődal; Wéber: Ima; előadja az ifjúság vonós zenekara.

5. A jövő útja Lemperth Gézától; szavalja Garay Géza IV. B. o. t.

6. Bach: Praeludium (C moll); Händel; Sarabande: hárfán előadja Seregély Imre k. a.; gordonzán kíséri Kürthy István zenetanár.

7. A Mária kultusz indítékai; ünnepi beszéd, mondja dr Kovács J. Lajos főgimnáziumi igazgató.

8. „Mester a bűn vihar ugy dul" . . . karének előadja a főgimnázium vegyes kara a honvédzenekar kíséretével.

9. A szentek oltalmához, Mindszenthy Gedeontól, szavalja Kovács László VII. o. tanuló.

19. Kongregációi himnusz, énekli a főgimnáziumi vegyes kara a honvédzenekar kíséretével.

A honvédzenekart Scharf Károly, az őrskkari Resch Mihály székesegyházi karnagyok vezetik.

Belépődíj nincs; de akármily csekély adományt elfogadnak jótékony célra, amelynek 50 százalékát a Katholikus Nővédő Egyesület anya- és csecsemő védelmi céljaira fordítják.

A fenntartott helyek jegyeit naponként 4—7 óráig át lehet venni a Katholikus Kör házmesteri hivatalában. A templomban a jobboldali hátsó padsorokat és a szentélyben elhelyezendő székeket az urak számára, a többit a hölgyek számára tartja fenn a rendezőség.

„Hadik hada."

Lukács Ödön nyilatkozata.

A közönség körében nagy feltűnést és megütközést keltett a közélelmezési miniszternek azon rendelete, amelyben a házról házra való kutatást rendelli el s annak foganatosításával a határrendőrkapitányságot bízza meg Nagyváradon.

Már magában a házról házra kutatás Nagyváradon gabonaneműekre és ezek őrleményeire, alig kecsegtet eredményével, mert fölvalóvilág Biharmegyében nem volt vetni való bőséges termés s különben sem volt szabad gabonaneműeket behozni. Nagyváradnak pedig nincs gabonatermő határa, hacsak az aszfalton nem teremne.

Jóllehet, hogy a háborus kivételes törvény felhatalmazást ad a miniszternek, hogy Nagyváradon idegen hatósággal rekviráltassa, ha kell, mit, mégis mélyen sérti a város autonomiáját ez a **miniszteri** intézkedés, mert Nagyváradnak van saját rendőrsége.

Annál inkább méltatlan a rekviráló közegek ilyen megválasztása, mert Nagyváradon kívül csak öt várossal szemben jár így el a miniszter; ugyanis csak Arad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Nagyvárad átkutatását bízza a határrendőrségre, míg pl. a nagy gabonatermő Debrecenben, Miskolczon és Székesfehérvárott a helyi rendőrséget jelöli meg a rekvirálás keresztülvitelére.

A magyar városok ilyen megkülönböztetése bántó mindenki a helyi hatósággal, de a város közönségével szemben is.

Nem azokat akarjuk védeni, akik ebben a nehéz időkben az őket meg nem illető gabona, vagy liszt mennyiségeket halmozták fel, hanem más városoknál, pl. Aradnál látjuk az olvasni lapokból, hogy mennyi oknél fogva kellemetlenséget okoz a házról házra kutatás a közönségnél.

Budapestet is végig akarta kobozolni a miniszteri bölcsesség, de a főváros vezetőségének közbenjárására elállott Hadik János miniszter ezen szándékától.

Nagyvárad város vezetőinek is kötelessége volna, hogy felvilágosítsák a minisztert házról-házra kutatás kellemetlenségeitől.

*

A közönség tájékoztatása céljából, az elterjedt különféle hírekkel szemben, *Lukács* Ödön polgármester helyettesétől azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a most elrendelt házról-házra kutatás csak a gabonaneműekre: búzára, rozsra, árpára, zabra, valamint a kölesre, tengerire és az ezekből készült őrleményekre terjed ki.

Lefoglalásra kerül a rendes fejadag egész évre való mennyiségén felüli rész. Továbbá összeírják a talált mennyiséget, ha az nem terjed is fel az évi fejadagon s ezt beterjesztik a hatóságnak, hogy állapítsa meg, jogos, törvényes utón jutott e a készlethez az illető. Ha nem, a készletet a hatóság elkobozza és az illetőt megbírságolja.

* **Vasuti repülő hiddal,** szemben két szoba előszobából álló garzon lakás erkéllyel és külön bejárattal dec. 1-től kiadó. Értekezhetni Ősi-pusztai álomisi.

A Kath. Nővédő karácsonyi vásárja.

December 17-én fog megnyílni az a páratlannak ígérkező vásár, melyen a Kath. Nővédő Egylet hölgyei a Missziótársulati klubleányok szorgos segítségével már egy hónap óta dolgoznak.

Jó előre felhívjuk a közönség figyelmét ezen vásárra, mert itt jutányos áron lesznek kaphatók: babák, eredeti tervek szerint öltöztetve, lesz kis trónörökös, magyar tót, stb. leány, ápolónő, huszár, tengerész, kémnyomozó, elegáns gavallér. Lesznek babaszobák, szalonok, ebédlők, hálószobák pazar berendezéssel, tükrökkel, művészi képekkel, csillárokkal. Lesznek vöröskeresztes kórházak sebesült katonákkal, ápolónőkkel benépesítve.

A karácsonyfa díszekből különösen nagy választék készül, trombiták, kosarak, nap-

ernyők, retkek, csillogó díszek, pojácák, apró babák.

Mindnyájukat az egylet tagjai és pártolói készítették. A munkaédulóinak oly lélekkel fogtak, hogy a lelkes munkavezető alig győzi a munka kiosztását. A leányklub is külön munkaédulóinokat tart fenn, mely szintén mindig nagyon lelkes hangulatban folyik le.

Ezenkívül sokan saját tervek szerint készült szebbnél szebb ajándékokat küldtek: Malatinszky L.-josné, Kirchmayer Felixné, Kirchmayer Edith (Budapestről) Hiemesch Frigyesné, Pallay Lajosné, Csiffra Bertuska, Kőszegby Józsefné, Kőszegby Andi, Szabó Gézáné s még többen.

Az egylet a nagy, nemes célra tekintettel, hálás köszönettel fogad bármily csekély ajándéktárgyakat, baba holmit.

Minden egyes közreműködőt kéri az a nemes cél, hogy munkájával a nélkülözés, elhagyatottságban elsorvadó hadbavonultak gyermekein segíthessen, jobb táplálásukhoz hozzájárulhasson.

Ugyancsak a nagy jót fogja előmozdítani minden egyes vásárló, — aki még azzal is megadja jutalmunkat, hogy nem gyári tucat munkát kap pénzéért, — de egy melegszívű hölgy műremekét.

A város 1917. évi költségvetése

A deficit hőlcsönből fedezését jóváhagyta a belügyminiszter.

Nagyvárad város 1917. évi költségvetését akként állította össze a városi tanács, hogy horribilis községi adóemelés szakad a polgárság nyakába. A törvényhatóság azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a mostani nehéz viszonyok mellett nem emeli a városi adót, hanem a mutatkozó óriási deficitet kölcsönből fedesse.

A belügyminisztériumból legutóbb érkezett le a költségvetés, amelyet ezúttal kivételesen jóváhagyott, de már most határozottan kijelenti, hogy 1918-ban feltétlenül a városi adó emelésével kell fedezni a deficitet. Tehát most megmenekedtünk a kényszerítő emeléstől, de a jövőben ellehetünk kénytelenek az óriási közszükségletek fedezésére.

A város 1917. évi költségvetése 4 880 152 K kiadást, 4 092 652 K bevételt és így 787.500 K hiányt tüntet fel.

A város a hiányt kölcsönből és a házbérfillér bevételeiből összeadásból fedezné.

A belügyminiszter rámutat, hogy a deficit kölcsönből fedezését az előbbi miniszter nem engedélyezte, a házbérfillér pedig még tárgyalás alatt áll s ez esetben sokáig lesz jövedelem azokból. Ezek szerint a hiány nem 787 500 K, hanem 1 435 300 K, amelynek fedezésére 82 százalék pótadó kivetését kellene elrendelni.

Mivel a költségvetés késedelmes felterjesztése kényszerhelyzetet teremtett, nem követelhető a közgyűlés összehívása, sem attól nem tehető függővé a költségvetés. A városi alkalmazottak és a szamosvölgyi magapadt lakosság mellett nincs kilátás, hogy az említett pótadó más módon beszedhető lenne, így azzal az 1918. évi, előreláthatólag magasabb pótadótöbbletteljesítménnyel egyidejűleg terhelnék meg a polgárságot.

Amikor a késedelmes felterjesztést helyteleníti, kívánatosnak tartja, hogy a tanács a hiánynak 1 435 300 korona fedezethiányából 567,800 korona függő követelésből fedezzék.

A hiányt fillérre előirányozott 80000 korona, amennyiben nem folyik be, más bevételekből és megtakarításokból fedesse a város.

Nehogy az 1918. évi költségvetésnél hasonló kényszerhelyzet álljon elő, szigorúan utasítja a várost, hogy az 1918. évi költségvetést határidőre elkészítve vagy tárgyalás alá *s a teljes hiánynak pótadó utján való fedezése iránt intézkedjék.*

Az 5 százalék községi iskolai, 2 százalék ipariskolai, 3 százalék óvodai és 45 százalék községi pótadó szedését engedélyezi.

Az ingatlan átírási díjnak 1 százalékról 2 százalékra emelését csak a szabályrendelet előterjesztése és jóváhagyása után veheti foganatba a város, addig csak a jelenleg érvényben álló díjakat szedheti.

Egyébként a költségvetést jóváhagyta a belügyminiszter.

HÍREK

A második népszövetségi adventi est.

Pénteken, a hó 7-én tartja a Kath. Népszövetség második adventi estjét, a mely iránt — az előzőek nagyszerű sikere után — máris páratlan érdeklődés mutatkozik.

Az előadást ismét Pálffy Béla fogja tartani a következő címmel: Hatóreletes akarással, hagyj el mindent és kövess engem." (Az áhrántvilág Istenhez).

Az előadás témájának alapja az alkalomnak Szent Ágnes életírásának lesz; a bemutatandó előképek a következők:

1. A szereplők bemutatása.
2. Szent Ágnes örök körében.
3. Szent Ágnes kiséri megkörni a pogány kormányzó fia.
4. Szent Ágnes a börtönben.
5. Szent Ágnes vértanusága.

Az ünnepély pontosan d. u. 6 órakor kezdődik a Kath. Kör Szent László-termében. Fenntartott helyek előre megválthatók esténkint 6—7 óra közt a Kath. Kör hivatalában. Felülfizetésekkel köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak a Kath. Nővédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézete javára.

Háborus délután.

Ma este 5 órakor fog kezdetni a Vörös Kereszt ezidei második háborus délutánja a megyeháza nagytermében. A rendezőségnek sikerült *Nagy Endre* kollegánkat még egy szerepben megnyerni, aki tegnap este a Katholikus Körben, az ő szellemes conferánszával magával ragadta, valósággal extasisba hozta az ő szerető közönségét. Ezen kívül *Bartha Nusi* klasszikus gyönyörű énekszámai fogják a sikert előmozditani, akit *Garzó Adél* a jeles művésznő kisér. Majd *Antalffy Margit* két ügyes növendéke mutat be táncokat, névszerint Schenker Jolánka és Siégar Gézus. Aztán a ref. tanítónőképző intézet nagy énekkara fog melodikus énekszámokat előadni. A szereplők névsora a következő:

I. szólam: Barba Valéria, Barbu Viktoria, Jeni Ilona, Szabó Julia, Szutor Vilma, Varga Irén.

II. szólam: Jakab Etelka, Kajári Etelka, Magda Fehérke, Márkaffi Mária, Nagy Julieke, Papp Ilona, Csikesz Rózsi, Vajda Juliska, Vida Erzsébet.

III. szólam: Bunkó Ilona, Domokos Erzsébet, Domokos Etelka, Gaskal Jolán, Lányi Mária, Orbán Anna.

Karvezető: Czászár Emilia.

Zongorán kiséri: Petróczy Alice.

A programot a 4. honvédgyalogezred zenekarának választékos számai vezetik be, majd ugyancsak katonazene fűszeri be a műsort.

A Vörös Keresztet fáradhatatlan hölgygárdája fogja a hálaasszonyi tisztet betölteni a páluk megszokott szeretetreméltósággal. Novomessky pedig tázról, uzsonnakávéról gondoskodik, sok más csemegével egyetemben.

Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában 2 koronájával válthatók meg és este a pénztárnál.

---

* **Vasárnap a templomokban.** Ma, vasárnap a székesegyházban és a plebánia templomokban az istenitiszteletek a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csendesmise; délután 3 órakor vecsernye, — a *váradolaszi* plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a *Szent László* templomban: reggel 7 órakor csendesmise, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a *váradvelencei* plebánia templomban: reggel 8 órakor szentmise szentségimádással, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — A *kapucinus atyák* templomában: reggel 7 órakor csendesmise, délelőtt 10 órakor énekes mise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* **A Kath. Kör keddi vetitő estélye.** Dr *Géczy József* theologiai tanár tart előadást Felső Olaszországról és Velencéről a Kath Kör keddi vetitő estélyén. Gyönyörű képekben mutatja be Olaszország legszebb vidékét s a csodás Velencét, mely most az egész világ érdeklődésének tárgya azon a címen, hogy a harcok viharai felé hullámzik. A nagy érdekességű előadás d. u. 5 órakor kezdődik.

* **Katonai kinevezések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Basic Márkus dr 70 gyalogezredbeli tart. egész. hadnagyot főorvossá nevezte ki. Tart. főorvossá lett kinevezve Rosenthal József dr 101 gyalogezredbeli tart. segédorvos, Liedler Rezső 70. gyalogezredbeli hadnagy számvevő főhadnagy számfelvővé lépett elő.

* **A Kath. Nővédő Egyesület értekezlete.** A Kath. Nővédő Egyesület hétfőn délután fél 6 órakor a Szt. László menedékházában értekezletet tart, amelyre az egyesület működő és rendes tagjai, valamint a Szociális Missió-társulat nagyváradi Leányklubjának tagjai hivatalosak. Az értekezletet nagyfontosságúvá teszi a karácsonyi vásár megbeszélése, amelynek az előkészítésében a leányklub tagjai oly szépszámban és lelkesen vesznek részt. A Kath. Nővédő Egyesület elnöksége el van ragadtatva attól a lángoló buzgóságtól, amellyel a Leányklub működik amely annyira bebizonyította életrevalóságát.

* **Megvan a béke** — nemsokára el mondhatjuk. Megtesz a béke a maga csodáit, lelkeket gyógyító nyugalmával. De hozza a maga gazdasági és társadalmi küzdelmeit is. Mindenekre elő kell készülni. A társadalmi és gazdasági küzdelmek történetébe élénken belevilágít majd a Szabad Egyetem legközelebbi szerdai előadásán (Kath. Kör nagytermében este fél 6 órakor) dr *Buday* Gyula egyetemi tanár, kir. kath. jogakadémiai előadása az államregényekről és a szocializmusról. Rendkívül érdekesnek ígérkezik dr *Verzár* István kórházi főorvos, kir. kath. jogak. magántanárnak „A háborus röntgenológia" c. előadása is, amelyből megtanuljuk, mily sokat köszönhet a modern gyógyászat a Röntgen sugaraknak.

* **A Népszövetség mai mozidélutánja.** A Kath. Népszövetség ma, vasárnap délután 5 órakor a Kath. Kör Sal. Lásaló-termében mozielőadást tart. A műsor a következő:

1. Háborus heti híradó.
2. Pünkösdi királyság. (Humoros.)
3. Az elátkozott tó. (Életkép.)
4. Közös barátunk. (Vígjáték.)
5. Az erkű. Slegerdrama 2 felvonásban.

Belépti jegyek ára: népszövetségi és kath. kört tagoknak 30 fillér, vendégjegy 50 fillér. Teremnyitás fél 5 órakor.

* **Esküvő.** *Széll* Endre máv. forgalmi hivatalnok november 29-én tartotta esküvőjét *Szirbucz* Mariska urleánnyal Nagyváradon. Tanúi voltak a vőlegény részéről *Foegel* Norbert belidi állomásfőnök, a menyasszony részéről *Kasza* Jenő műszaki tanácsos. A fiatalpár násznépe Morva országba utazott.

* **Nagy Endre konferált** a Kath. Kör Sal. Lasalo-termében a mosoly, a derű jókedv ütött tanyát legnap este: Nagy Endre ötletessége, szikrázó szellemessége szórakoztatta a közönséget és vitte ebből a szomorú háborus valóságból a humor szebb világába. A terem zsúfolásig megtelt; ott voltak a katonaság képviselői is, élükön Kornhaber Adolf alezredesnővel. — Nagy Endre az estélyen két programmszámot töltött be, egyik mulatságosabb volt, mint a másik. Csillogó humora, mely néha szellemes szarkazmusig megy, közvetlen, szellemes előadása mindvégig lebilincselte a közönséget. Közben egy-egy pompás ötletnél a mosoly hangos kacajba csapott át. Voltak az előadásnak a mély melegségű áthatott komoly részei is, melyek mély hatást keltettek. A közönség viharos tapsokkal jutalmazta Nagy Endrét az igazán kitűnő estélyért. — Közben és befejezésül *Veisz* József hegedűművész játékában gyönyörködött a közönség. — Ma délután 5 órakor a megyeházán a Vörös Keresztegylet háborus délutánján ismét Nagy Endre konferál.

* **Kitüntetés a halála után.** A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenségtől szembetűzés következtében hősi halált halt Vilim Tibor 101. gyalogezredi tart. hadnagyot a katonai érdemkereszttel hadidekorációval 3. osztályával tüntette ki.

* **A téli országos vásár.** A rendőrkapitányi hivatal tudatja az érdekeltekkel, hogy az idei téli országos és pedig állat-, termény és kézműiparvásár a hadiállapot következtében tett kivételes intézkedések folyán egy nap, december 10-én fog megtartatni. *Rendőrkapitányi hivatal.*

* **Vázsonyi bemutatja a választójogi tervezetet a királynak.** Bécsből jelentik: Vázsonyi Vilmos a „Presse" munkatársának kijelentette, hogy Ő felsége Laxenburgban volt kegyes fogadási ötnegyedórás kihallgatáson. Este 6 órakor kezdődött a kihallgatás, amelyen alkalma volt a választójogi tervezetet Ő felségének előterjeszteni. Vázsonyi a hírlapíró azon kérdésére, hogy a választójogi javaslatot a Ház elé terjesztésnél fogja-e képviselni, azt válaszolta: „Megnyugvással és örömmel jelentem ki, hogy a javaslatot én fogom képviselni."

* **Eljegyzések.** Alsó-Sztanizsai Zathureczky Izabellát Czédeséről eljegyezte Csákszentlélekmonostori Török Olivér Nagyváradról. — Kolozsvárról Bereczky Géza Szentpéterszegről eljegyezte Borsek Margitot Nyírlugosról.

* **A börök maximális ára.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszterium rendeletének a nyerstermény-, szőrme- és szőrmebőrért követelhető legmagasabb árat megállapító 2209—1917. számú, továbbá nyersanyagból készült bőrök szőrös részéért fizetendő árnélküli megállapító 2261—1917. számú, továbbá kész bőrökért követelhető legmagasabb árat megállapító 2210—1917. számú, valamint a nyers bőrökért követelhető legmagasabb árat megállapító 2956—1917. számú rendeletek alapján a rendőrség I. emelet 18. sz. szobájában bármikor megtekinthető. Nagyvárad, 1917 november 29-én. Rendőrfőkapitányság.

* **A Vojkó művészapár hangversenye.** Hirdetünk már arról, hogy Vojkó Péter tanár, a berlini opera hegedűművésze és neje a kitűnő hangversenyénekesnő december 8-án este 8 órakor a Katholikus Kör dísztermében hangversenyt rendez, amelynek részletes jövedelmét a négyes honvédek özvegy és árva alapja javára rendelik. A hangversenyt ígért, amelyen dr Stern Odönné hivatott zongorajátékával először fog nyilvános hangversenyen bemutatkozni, igen nagy az érdeklődés. Ugyancsak először fogja ezen a hangversenyen hallani a nagyváradi zenekedvelő közönség dr Schwimm Renéné úrnőt, Leschetitzky bécsi hivatott zongoratanár volt növendékének zongorajátékát is. A hangverseny jegyei már a mai naptól kezdve a Hegedüs hírlapirodában kaphatók.

* **Hősi halált halt hadnagy temetése.** *Bócs* Aurel hadnagy az olasz harctéren már korán hősi halált szenvedett. Barátai szülei összetett kézzel hallották a gyászhírt. Tegnap ment végbe nagy részvét mellett a hősi halált szenvedett ifjú temetése. A díszes ravatalt a csapatkórházban állították fel. A díszes koporsót szebbnél szebb koszorúk borították. A ravatal mellett a Concordia temetkezési vállalat díszőrsége teljesített szolgálatot. A temetésen megjelentek a gyászba borult hárotos család rokonai, barátai, az elhunyt hős bajtársai, Lukács őrnagy vezetése alatt, a temetéshez kivonult a díszszázad és a katonai zenekar. A beszentelést dr *Lestyán* Endre plébános segédlettel végezte, a mely után feltették a koporsót a négyes fogatu üvegdíszes halottas kocsira és nagy részvevő közönség és nagyszámu tisztikar kísérete mellett az imposáns gyászmenet az ágazati temetőbe vonult, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. — A nagydíszű temetését Vajdovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal és figyelemmel rendezte.

* **Orvosi hir.** *Dr. Sebestyén Arthur* a belső betegségek szakorvosa, rendelését — lakásán Erdélyi Emlék tér 22. szám — ujból megkezdette.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Arnbold Géza 37. gy. e. beli főhadnagyot és Lukács Ádám 101. gy. e. beli tart. hadnagyot az ujólagos kardfeszü dicsérő elismerésével, Popescu Aurél 37. gy. e. beli tart. hadnagyot pedig a legfelsőbb dicsérő elismerésével tüntette ki.

* **Rendelet a fürdőkről.** A hivatalos lap miniszteri rendeletet közöl, amely szerint a tüzelő anyagokkal való takarékosság tárgyában kiadott előbbi rendelkezés, amely szerint a nem természetes hévizü nyilvános fürdőket csak vasárnap és a hét három napján szabad üzemben tartani, oly módosul, hogy a hét valamennyi napján nyitva tarthatók, heti üzemidejük azonban 49 óránál több nem lehet.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezetnél** h dtöles nt jegyen, valamint h dtöles n ne b zosi á t kötni a legkönyö sebb dj tételek mell tt lesz F lhivjuk olvasó k figyelmét a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI ik oszt ly u tának hirdetésére.

* **Iparosok Élelmiszerbeszerző Szövetkezete** ás ipartestületi szövetkezet létesítése ügyében az ipartestület f. hó 9-én, azaz vasárnap egy igen fontos nagygyülést fog tartani. Sürgős voltukhoz kétség sem fér, mert a közlendő megbízót: „A testületünk kebelében tartozó összes önálló iparosokat a folyó hó 9-én, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor a Iás hiet házában levő „Arany Sas"-vendéglő nagytermében tartandó rendkívüli nagygyülésre tisztelettel meghívjuk. — Tárgy: Iparestületi Élelmiszerbeszerző Szövetkezet létesítése. Tekintettel a rendkívül fontos kérdésű tárgyalmunkra, felhívjuk testületünk tagjait, hogy nagygyülésünkön teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1917 december hó 2-án *Dévald* László alelnök. *Czeglédy* Jenő titkár. *Czeglédy* J nő titkár. Czeglédy J nő titkár. elnök

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

* **Aszódinál** Főüzlet Kossuth-utca, fiók Rákóczi-ut Csokoládé Király megérkeztek a Mikulások, szebbnél szebbek és olcsóbbak. Cukorka, csokoládé, bonbonok konyak rum tea, teasütemények, likörök, gyógyborok, Karácsonyra és ujévre megérkeznek az összes csemegék, finom hal konzervek — Ajánlom is ol k szives figyelmébe. Nagy bab és kávában kapható Telefon 635.

* **Felhivjuk figyelmét** a n. é. közönségnek a Magyar Országos Biztositó Kötészet r. t. mai hirdetésére.

* **Eladó ló.** 140 cm. magas fehér ló eladó, megtekinthető Szinház-utca 4. szám istálóban délután 1 és 4 óra között.

* **3 lóerős használt motor eladó.** Cim a kiadóhivatalban.

* **Tanulólányokat** magas fizetéssel könnyü munkára felvesz Feldstrick Kálmán könyvkötészete Rákóczi-ut, Moskovits-palota.

* **Hadbavonulás** miatt zárva tartott uridivat, fehérnemü üzletemet megnyitottam. Pfaff Kálmán Rákóczi-ut 3 szám.

* **Amerikában,** New-Yorkban végezte tanulmányait, Budapesten és Temesváron jóhirnevü kozmetikai intézete volt, most **Nagyvárad**on ujból elegánsan berendezett **kozmetikai intézetet és hölgyfodrászatot** létesitett, hol a jó hirnevü Pölöskey hölgyfodrászat szerződtette. Hölgykösönség figyelmébe.

SZINHÁZ.

HETI MUSOR:

Vasárnap délután: János vitéz.
Vasárnap este: A szerető. (Bemutató előadás.)
Hétfő: Szerető.
Kedd: Szerető.
Szerda: Szerető.
Csütörtök: Stambul rózsája.
Péntek: Féltékenység (Bérletszünetben.)
Szombat délután: Végre egyedül.
Szombat este: Márványmenyasszony.
Vasárnap délután: Aranyember.
Vasárnap este: Tavasz és szerelem. (Bemutató előadás.)

A Szerető Ma, vasárnap este kerül bemutatóra a Szigligeti-szinházban Bródy Sándor szinjátéka: A Szerető, mely nálunk elsőrangu szereposztásban és Erdélyi Miklós rendezésében kerül szinre. Annát, a cim szerepét Hevessy Mariska, a nagymamát I. Gaudy Aranka, Mamát T. Pogány Jankr, Gizi, Anna anyát P. Pintér Margit, Sz pnát Vámos Gizi, Ivan grófot Váradi Lajos, az öreg grófot Szabó Gyula, Kosztics Ottó bárót Sugathy Jenő és a többi jelentős szerepet Soli Béla és Mapes István játszák.

Tavasz és szerelem. Végtelenül kedves, finom muzsiku operettet mutat be jövő vasárnap a szinház énekes együttese. A Tavasz és szerelem az, amelynek pompás muzsikán kivül egyszerüen bódító a finom, hangulatos Schubert bluzsikája.

Uránia mozgó-szinház

Vasárnap
A bátor fiu

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy kozmetikai műtermemben bevezettem a **hő gyfodrászatot** *Pölöskey* a jóhirü hölgyfodrász szakszerü vezetésével. Minden hajmunkát **parókát a legmodernebb kivitelben** készitek. **Hajfestés minden szinben. Ondoláció K 2·50. Haj nosás K 4.** Arcápolás, manikür, hajszálszedés villannyal utánnövés nélkül. Arc üditás viziteukint 5 kor. **Deák Ferenc-u. 7. I. em.**

HIRSCHFELD VILMA.

IRÓGÉPEKET VESZ, ELAD, CSERÉL és JAVIT
KARCZAG
ZÖLDFA-utca 5.

Birtokbérletet
keresek Bihar megyében 50—300 holdig, lehet erdőirtás is.
Cim a kiadóhivatalban.

Apollo mozgó-szinház

Vasárnap
Vengerkák

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

KARÁCSONYI
!! VÁSÁR !!
Selymek, kasmirok, női fehérnemük, szőnyegek, nagyválasztékban
KELENGYE
áruház Sz. László-tér 5. sz., a volt Krámer féle boltː: helyiségben. :ː

Belépési felhivás
a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918 január 1-én a VI-ik, uj évtársulatát nyitja meg.

Az előbbi üzletévek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek **már most is** a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5 sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi dij üzletrészenként 50 fillér. 3 év mulva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 4/5 részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték papirra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósága.

Uránia mozgó-szinház

Vasárnap
A kis hős
életkép 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor hétköznap 5 órakor kezdődnek.

MYILTTÉR

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8·—
Majolika gyümölcs állvány	8·—
Majolika tálca fogóval	8·—
Majolika cukortartó diszes	8·—
Majolika gyümölcs készlet	8·—
Vizes készlet csiszolt üvegből	8·—
Boros » » »	8·—
Likör » » »	8·—
Söröskészlet szines aranyozással	8·—
Boroskészlet szines »	8·—
Vizeskészlet szines »	8·—
Likőröskészlet szines »	8·—
Befőtteskészlet kristály fehér	8·—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8·—
Majolika fali sótartó szines	5·—
Majolika vizeskancsó szines	5·—
Kenyér kosár szines üveggel	5·—
China ezüst cukortartó	5·—
China ezüst gyümölcs állvány	5·—
Majolika virágváza szines	5·—
Majolika virágfazék	5·—
Majolika disz figura	5·—
Porcellán főzőlábos	5·—
Porcellán főzőfazék	5·—
Teáskészlet szines aranyozással	25·—
Kávéskészlet szines aranyozással	25·—
Feketés készlet szines aranyozással	25·—
Ebédlőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70·—
Hidegfelvágottas készl. sz. aranyozással	25·—
Mosdókészlet szines fin. diszitéssel	25·—
Fali tükör szines aranyozott kerettel	25·—
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25·—
Függő »	25·—
Teás pohár China ezüst foglalatban	8·—
Teás csésze szin. finom aranyozással	5·—
Kávés » » »	8·—
Köpöcsésze » » »	3·—
Főzőlábos barna tüzálló füllel	5·—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizitartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkeretek, :: Ablak üvegezés. ::

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és disz nüára nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: D. KOVÁCS ALADÁR — Felelős szerkesztő: ID. PAPP KÁROLY

Berettyó vizszabályozó és ármentesitő társulat Nagyváradon.

2879—1917. szám.

Hirdetmény.

A Berettyó vizszabályozó és ármentesitő társulatnál elhalálozás folytán megüresedett ellenőri állásra pályázatot hirdetek.

Rendszeres javadalmazás — 2600 kor. évi fizetés, 900 kor. lakbér, ötévenkénti 300 kor. korpótlék, kiutazáskor 10 korona napidij és 40 fillér kilométer pénz.

A rendszeres javadalmazáson felül a közgyülés az 1918. évre a hasonló javadalmazásu pénztárnoki állásnál a fizetés után 60 százalékos háborus segélyt engedélyezett, amely segélyt a betöltendő állásnál is kilátásba helyezhetem, ez iránt azonban véglegesen a társulati közgyülés fog annak idejében határozni. Ezen kivül fel van emelve a háboru tartamára a kiutazási napidij 50 %-al s a kilométerpénz 30 fillérrel.

Az állásra oly magyar állampolgárok pályázhatnak, kik legalább 20 évesek s a 40 évet még nem haladták meg, valamely közép, vagy kereskedelmi vagy ezzel egyenrangu iskolát sikerrel végeztek, az államszámviteli vizsgát letették s emellett hatósági orvosi bizonyitvánnyal igazolják, hogy állásukkal egybekötött kötelességeiket fennakadás nélkül végezhetik.

A pályázók közül a választmány választ s fenntartom azon jogát, hogy az állás betöltésénél egy évi próbaszolgálatot köthessen ki.

Az ellenőr akadályoztatás esetén a pénztárnokot helyettesiti s köteles külső fizetéseket is teljesiteni; teendőit egyébként a társulati szolgálati és pénztár kezelési szabályzatok irják körül, melyeket kivánatra a társulat igazgatósága megküld.

Az állás minden hozzájárulás nélküli nyugdijjogosultsággal van összekötve.

A sajátkezüleg irott pályázati kérvények, — amelyekhez melléklendők a bizonyitványok — 1918. év január hó 15-ig a választmányhoz cimezve Nagyváradra a társulati igazgatósághoz küldendők.

Az állás megválasztás esetén lehetőleg azonnal elfoglalandó.

Nagyvárad, 1917. év november hó 20-án.

Dr. gróf Almásy Imre s. k.
társ. elnök.

Beraktározás!

Áruk, terek, termények stb. rövidebb hosszabbra való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kivül boros és száraz pincék, istálók, kocsszinek is állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tüz és betörés ellen biztositjuk. Közelebbi felvilágositással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. számu lépcső.

!! Telefon 14-00. !!

Belépési felhivás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik, Nagyvárad, Bémer tér 2. 1918. január 1-én nyitja meg

XVI. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számu törzsbetétjegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az uj évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétig tart, aminek eltelte után a tagok az általuk megtakaritott tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezvényre kölcsönöket folyósit s a folyósitott kölcsönök heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével minden nap délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az uj évtársulat működését január 1-én megkezdi, ezért felkéretnek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1917 november hó.

Általános Takarékszövetkezet.

Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet

Nagyvárad Zöldfa utca 2. szám. I. emelet.

Hadikölcsön-jegyzés

1 koronás heti befizetés mellett.

A Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet a leendő hadikölcsönkötvények számára alkalmat nem akar hagyni arra, hogy a hadikölcsön-jegyzés hazafias munkájában minden kedves ügyfele és tisztelője legkisebb jövedelmü egyetemi részt vehessen, hogy megtakaritott fillérekből kedvezően nyilt összegeket és a legbiztosabb befektetést helyezhessék.

A Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet ezért felhivja 5 évi 5·5 évi kamatozásu nyilt, sorozatkötvényeit *öt éven át heti 1 korona* befizetésre kötelezi magát, *300 korona* s. é. *6 %-os hadikölcsön-kötvényt* ugyanolyan módon, hogy az öt év eltelte után az illető a 300 koronás összegü hadikölcsön-kötvényt megkapja.

Ő évi 52 300 koronás jegyzésről a befizetések 260 koronát tesznek ki, ennek ellenében az 5 év alatt befizetendő 300 koronás és 6 %-os jövedelmező állampapiri biztositás jut, amelyet befizetési kötelezettség nélkül kap az, aki a befizetés 5 éve alatt is szeretné dolgozni. A kik nagyobb összegü adagokban jegyeznek, *hetenként annyiszor 1 koronát fizetnek be ahányszor 300 koronát jegyeznek*, igy 600 koronás jegyzésnél heti 2 koronát, 900 koronás jegyzésnél heti 3 koronát, 1200 koronás jegyzésnél heti 4 koronát és igy tovább.

A jegyzés alkalmával egy heti részlet helyett az ezt megelőző összeg azaz 300 koronás jegyzésre *4 korona fizetendő be*. A befizetések történhetnek hetenként, havonként vagy negyedévenkénti előre. Vidékiek havonta a szövetkezet postatakarékpénztári befizetési lapjain, tehát minden költség nélkül teljesithetik befizetéseiket.

A Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet a VII. hadikölcsönre jegyzéseket a fenti módon f. évi december hó 15-ig fogad el.

Bővebb felvilágositással a *Nagyváradi Hitelbank r. t.* kebelében működő *Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet* szolgál.

Ez a kedvező alkalmat hazánk áldozatra kész közönsége nagyobb megterhelés nélkül igénybe vehesse, az ide eső időben is felhivjuk szives figyelmét és vagyunk

Nagyvárad, 1917. november hó

hazafias tisztelettel

Nagyváradi Hitelbank Takarék és Segélyszövetkezet
igazgósága

IZSAK LINA

Elsőrendü fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti szinház művésznőinek egyedüli fűzőszállitója. Tisztitásokat és átalakitásokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészittetnek.

Belépési felhivás

a „Polgári takarék- és segélyszövetkezet“

23-ik évtársulatába.

A „**Polgári takarék- és segélyszövetkezet**“ 1918 január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át vagyis **1920** évig tart — Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő A három év eltelte után az évtársulat felosziik s az összes jövedelem a részt vevők közöit felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt

A szövetkezet célja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 9/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsön kép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai csekk lapok utján teljesithetik

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási dij fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1918 január 1-től kezdődő 23-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (*Horvát Lajos-utca 6. sz.*) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1917 november hó.

A „Polgári takarék- és segélyszövetkezet“ igazgósága.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádogos, vizvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerü javitása és állandó jókarban tartása. Bronzmüves, lakatos és müszerész munkák elfogadtatnak.

Magyar
Országos Biztositó Intézet R.-t.
hadi és hadikölcsön biztositási osztálya.
A m. kir. Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző Hivatalának ellenőrzése alatt az elesettek özvegyeinek és árváinak érdekében és javára.
Erdélyrészi központja: Nagyvárad.
Ezredévi Emlék-tér 2. szám, I. emelet.

Hadikölcsön jegyzés Biztositással kapcsolatban!
Bankoknál eszközölt jegyzésekkel egyenlő értékü!

Intézetünk módot nyujt mindenkinek kis összeggel nagy összeget jegyezhetni és amellett saját magáról és családjáról is gondoskodhatni!

Aki pl. 1000 korona hadikölcsön-biztositást köt, 20 éven át évenkint egészben csak 36 K-t. tartozik fizetni. Ha a fél ezen időt megéli, ugy őt magát illeti meg az 1000 K-ás hadikölcsön-kötvény, ha bármikor előbb halna meg, akár itthon, akár a harctéren, ugy azt **azonnal** halála után családja kapja meg, **minden utánfizetés nélkül.**

10.000 koronáig
orvosi vizsgálat nélkül köthető hadikölcsön-biztositás!
Bélyeg- vagy pótilleték nem fizetendő!

Bármikor beszüntethető,
a befizetett összeg ez esetben sem vész el!
Hadikölcsön-biztositást köthet minden 15-60 éves egyén, nemre való tekintet nélkül.

A hadikölcsön-biztositásból befolyó dijnak egyrésze a m. kir. Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző Hivatala utján az elesett hősök özvegyeinek és árváinak fog juttatni és igy az, aki a Magyar Országos Biztositó Intézet hadikölcsön-biztositási osztályánál köti meg a hadikölcsön-biztositást, nemcsak hazafias kötelességet teljesit, hanem elesett hőseink özvegyeit s árváit is támogatja.

Mindennemü felvilágositásssal készséggel szolgál a
Magyar Országos Biztositó Intézet rt.
Nagyvárad, Ezredévi Emlék-tér 2. I. em.
:: **Telefon 11—85.** ::

Nagy karácsonyi
kramousz és
játékvásár a
FARKAS áruház
ban Zöldfa-utca 5.

Szives tudomasul!
Cserépkályhák által.kitását
koksz-, szén- és fatüzésre, uj takaréktüzhelyek készitését és szakszerü javitását
a legjutányosabb áron készíti
Magyari Lajos
kályhásmester
Nagyvárad, Kálvária-utca 22.

Megérkeztek
a „Park" Nagyáruház
Rákóczi-ut

ujonságai óriási választékban következő cikkekben:

Bőr diszmü árukban: erszények, zseb és szivartárcák.

Acél árukban: zsebkések, ollók és manicür cikkek.

Fésü árukban: bontó, kontyfésük, hajcsattok, hajtük.

Ajándék disztárgyakban chinaezüst, porcelán és bőráruk. Utazó készletek, gyermek játékok, piaci bevásárló táskák, sport cikkek kötött és szövöttáruk.

Ajánlom a n. é. közönségnek, hogy tekintse meg ujdonságaimat minden vételkötelezettség nélkül, mert módomban áll a legmeszszebbmenő előnyöket t. vevőimnek nyujtani.

„Park" Nagyáruház
Rákóczi-ut.

Eladó ház
Nagyvárad egyik nyaraló utcájában 5 szobás urilak fürdőszoba, csukott folyosó, nagy üvegezett veranda, vizvezeték, villanyvilágitás Egy külön uj épület, 6 lóra istálló, mosókonyha, vincellérlakás, 20 darab sertés hizlalására ólak, 1700 tőke legnemesebb csemege termő szőlő, 180 drb. különféle termő gyümölcsfa, 93 m. hosszu utcai fronttal.
Ára 160 000 korona,
esetleg birtokkal is felcserélhető.
Cim a kiadóhivatalban.

Gumifüzőket és gumiharisnyákat félig használtat veszek
IZSÁK LIDIA
füző üzlet
Nagyvárad Nagy Sándor-utca 1.

Belépési felhivás.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r.-t. „Korona Takarékszövetkezete" 1918. évi január 1 én nyitja meg

X. évtársulatát

mely 156 héten át, vagyis 1920. év végéig tart

Az évtársulatba mindenki tetszése szerinti törzsbetétet jegyez és minden törzsbetét után hetenként 1 korona fizetendő A három év eltelte után az évtársulat feloszlik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja, hogy kötelező heti befizetésekkel tagjainak tőkét gyüjtsön, őket takarékosságra szoktassa és másrészt, hogy tagjainak önsegélyt nyujtson

Egy törzsbetét jegyzése már módot nyujt arra, hogy a tagok hetenkénti 1 koronás részletekben visszafizethető kölcsönt is vehessenek igénybe.

Belépési dij törzsbetétenkint 80 fillér. Vidéki tagok a heti befizetéseket postai cheque utján teljesithetik.

Felkérjük szövetkezetünk jelenlegi tagjait és mindazokat, akik ezen ujonnan nyitott évtársulat tagjai közé belépni kivánnak, hogy a felvétel iránt intézetünk helyiségében (Rákóczi ut és Uri utca sarok) jelentkezni, vagy Gáthy Sándor szövetkezeti ügyvezetőnél beiratkozni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1917. évi november 29. napján.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár R. T.
Korona Takarékszövetkezete.

Hordók
különböző nagyságban
eladók.
Moskovits Mór és Fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállitunk.
Telephon 92. sz.

Széltől, hidegtől
kifujt
vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, mitteszer
és pattanások ellen
legjobb szer az

Alabástrom Créme,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállitva, minőségre és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készitményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsiros (miteres) arcra naponta, ahányszor szükséges, gyapotra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lebelet finomságu harmattal volna bevonva. Az arcák pár nap alatt elmulnak. Teljesen ártalmatlan készitmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ára üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt"
gyógyszertárában,

Nagyvárad, Szent László-tér,
(Városháza mellett.)

A

„HÓFEHÉRKE"

Harisnya Áruház.

Tisztelettel értesiti Nagyvárad és vidéke n. é. közönségét, hogy a kötött és szövöttáru szakmában beállott sulyos beszerzési nehézségek következtében, a terhes üzleti kiadások fedezése szempontjából kénytelenek voltunk raktárunkat egyéb cikkekkel kibővíteni. Ajánljuk a n. é. közönség saját érdekében, hogy tekintse meg minden vétel kötelezettség nélkül óriási választékban érkezett **diszmü, játék, porcellán, toilet, bőráru** és még számtalan más uj árucikkeinket.

A legmesszebbmenő előnyöket kivánjuk t. vevőinknek nyujtani ugy kötött-szövött, mint a felsorolt uj cikkekben.

Tisztelettel

„Hófehérke" Harisnyaáruház
Szent László-tér. Sas palota

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, **emerfikal és sodrony-ágybbetétek: összehajtós ágyak** eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon szám: 558

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e füszer és csemege kereskedésben. **Szalámi, sajt, szalonna,** kitünő **Málnaszörp, Örley pezsgő,** valódi kitünő **ó-borok.**

Saját terméstü bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállitva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.